

เทคนิคการสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่: แนวทางใหม่สำหรับการพัฒนาทักษะ ภาษาไทยของนักเรียนประถมศึกษา

Contextual Integration Teaching Techniques: A New Approach for Developing Thai Language Skills in Primary School Students

วรพล ศรีเทพ¹ และธิดารัตน์ เพชรนาค²

Worapol Srithep and Thidarat Petchanak

Received: September 28, 2024

Revised: May 27, 2025

Accepted: June 11, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอเทคนิคการสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่สำหรับการพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักเรียนประถมศึกษาในประเทศไทย ซึ่งการนำเสนอครั้งนี้พบว่าการเชื่อมโยงการเรียนรู้กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการสร้างแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้กระบวนการที่อาร์-สแตนด์ที่ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญเจ็ดประการ ได้แก่ 1) การกำหนดหัวข้อ 2) การหาข้อค้นพบ 3) การค้นหาความต้องการ 4) การออกแบบกิจกรรม 5) การจัดกิจกรรม 6) การบันทึกผลกิจกรรม และ 7) การอภิปรายและทวนซ้ำ นอกจากนี้ยังพบว่าการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การฝึกอบรมและพัฒนาครู รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้การเรียนการสอนบูรณาการมีประสิทธิภาพและยั่งยืน อีกทั้งผลกระทบของการสอนแบบบูรณาการดังกล่าวยังช่วยพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักเรียน สร้างความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่น และเสริมสร้างความเชื่อมโยงที่ยั่งยืนระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

¹⁻²โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 102 (บ้านเกาะเต่า) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตรัง เขต 2; Thairath Witthaya School 102 (Ban Koh Tao), the Office of Trang Primary Educational Service Area 2
Corresponding author, e-mail: worapol.sri@hotmail.com, Tel. 095-2639354

คำสำคัญ: เทคนิคการสอน, การบูรณาการตามบริบทพื้นที่, แนวทางใหม่, การพัฒนาทักษะภาษาไทย

Abstract

This academic article aims to present a context-based integrated teaching technique for developing Thai language skills among primary school students in Thailand. The study finds that linking learning to the natural environment, culture, and local wisdom is crucial in motivating students and enhancing their engagement. The proposed approach utilizes the TR-Stand process, which comprises seven key steps: 1) topic selection, 2) discovery, 3) needs assessment, 4) activity design, 5) activity implementation, 6) result recording, and 7) discussion and reflection. Furthermore, developing localized curricula, teacher training and development, and establishing collaborative networks among schools, communities, and related agencies are essential factors for ensuring effective and sustainable integrated learning. This teaching approach also fosters Thai language proficiency; nurtures pride in local culture and strengthens long-lasting connections between schools and communities.

Keywords: Teaching Techniques, Context-Based Integration, Innovative Approaches, Thai Language Skill Development in Primary Education

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน การศึกษาในระดับประถมศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาทักษะพื้นฐานของนักเรียน โดยเฉพาะทักษะภาษาไทยซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ทว่าในหลายพื้นที่ของประเทศไทย นักเรียนยังคงประสบปัญหาในการพัฒนาทักษะภาษาไทย เนื่องจากปัจจัยหลายประการ เช่น ความแตกต่างของบริบทพื้นที่ ชนบทห่างไกล และชุมชนชาติพันธุ์ที่มีภาษาและวัฒนธรรมเฉพาะ การสอนที่ไม่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่เหล่านี้อาจทำให้นักเรียนไม่สามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาเทคนิคการสอนที่

เหมาะสมและเชื่อมโยงกับบริบทของนักเรียน เพื่อให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิผลสูงสุด (ตรีคม พรหมมาบุญ, 2561)

การเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษาในปัจจุบัน มักประสบปัญหาหลายประการ เช่น การขาดแคลนทรัพยากรทางการศึกษา การขาดแคลนครูที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง และการขาดการสนับสนุนจากชุมชน ทำให้นักเรียนจำนวนมากไม่สามารถพัฒนาทักษะภาษาไทยได้อย่างเต็มที่ ปัญหาดังกล่าวยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นในพื้นที่ชนบทห่างไกลและชุมชนชาติพันธุ์ ซึ่งมีบริบทเฉพาะที่ต้องการการสอนที่แตกต่างจากพื้นที่เมือง (ชนิกานต์ โพธิ์นอก, 2560) สิ่งเหล่านี้ทำให้ความสำเร็จในการเรียนรู้ของนักเรียนในพื้นที่ดังกล่าวต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศและต้องการแนวทางการสอนที่แตกต่างจากวิธีการสอนทั่วไป

แนวโน้มในอนาคตของการศึกษาในระดับประถมศึกษา มีแนวโน้มที่จะเน้นการสอนที่เชื่อมโยงกับบริบทของนักเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ในการสอน เช่น การใช้สื่อการสอนดิจิทัล การใช้เทคนิคการสอนแบบโครงงาน (Project-Based Learning) และการเรียนรู้ผ่านการสืบค้น (Inquiry-Based Learning) ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนรู้มีความหมายและสอดคล้องกับชีวิตประจำวันของนักเรียน (พระมหาประยุทธ์ ปยุตโต (ยาริชัย), 2564) การเปลี่ยนแปลงในแนวทางการสอนนี้จะช่วยให้นักเรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายและสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น

เหตุผลสำคัญของการเสนอรูปแบบเทคนิคการสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่ คือ เพื่อแก้ไขปัญหาที่นักเรียนในพื้นที่ชนบทห่างไกลและชุมชนชาติพันธุ์ประสบอยู่ การสอนที่เชื่อมโยงกับบริบทพื้นที่จะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจและมีความสามารถในการเรียนรู้มากขึ้น เช่น การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ซึ่งจะทำให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสอนแบบนี้จะช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อภิรดี ไชยกาล, 2561) ประกอบกับแนวทางใหม่สำหรับการพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักเรียนประถมศึกษาคือการนำเทคนิคการสอนที่บูรณาการตามบริบทพื้นที่มาประยุกต์ใช้ โดยเน้นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน เช่น การเรียนรู้โดยใช้โครงงาน การเรียนรู้ผ่านการสืบค้น การเรียนรู้แบบร่วมมือ และการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เทคนิคเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักเรียน แต่ยังส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม

อีกด้วย (จิรกิตติ์ เนาวพงศ์รัตน์, 2562) การนำเทคนิคการสอนเหล่านี้มาใช้จะช่วยให้การเรียนรู้การสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และนักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้สูงขึ้น

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนบทความนี้จึงสนใจศึกษาเทคนิคการสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่ซึ่งเป็นเทคนิคการสอนใหม่ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักเรียนประถมศึกษา โดยเน้นการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันและบริบทของนักเรียน การนำเทคนิคการสอนเหล่านี้มาใช้จะช่วยให้แก้ปัญหาที่นักเรียนในพื้นที่ชนบทห่างไกลและชุมชนชาติพันธุ์ประสบอยู่ และส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้มากขึ้น ในอนาคต การพัฒนาเทคนิคการสอนที่เชื่อมโยงกับบริบทพื้นที่จะเป็นสิ่งสำคัญในการยกระดับการศึกษาในประเทศไทย และสร้างพื้นฐานที่แข็งแกร่งให้กับนักเรียนในการเผชิญกับความท้าทายของยุคดิจิทัลและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

แนวคิดการสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่

คำจำกัดความและแนวคิดพื้นฐานของการสอนบูรณาการ การสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่ หรือ Contextual Integration หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่นำเอาประเด็นปัญหาสถานการณ์จริง หรือทรัพยากรในท้องถิ่นมาเป็นฐานในการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้จากหลายสาขาวิชาและนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิดพื้นฐานของการสอนบูรณาการคือการสร้างการเรียนรู้ที่มีความหมายและเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน โดยเน้นการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ และการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง (อภิรดี ไชยกาล, 2561)

ความสำคัญของการบูรณาการในการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียน การบูรณาการมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักเรียน (พระมหาประยุทธ์ ปยุตโต (ยาริชัย), 2564) เนื่องจาก

1. สร้างการเรียนรู้ที่มีความหมาย การบูรณาการช่วยให้นักเรียนเห็นภาพรวมของปัญหาและสถานการณ์ ทำให้การเรียนรู้มีความหมายและเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของนักเรียน
2. พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ นักเรียนได้ฝึกฝนการคิดวิเคราะห์จากการเชื่อมโยงความรู้จากหลายสาขาวิชาเข้าด้วยกัน และสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลและแนวคิดต่างๆ
3. ส่งเสริมการแก้ปัญหา การบูรณาการช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ความรู้และทักษะจากหลายสาขาวิชาในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนและหลากหลาย

4. พัฒนาทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน นักเรียนได้ฝึกฝนการสื่อสารและการทำงานร่วมกันผ่านการทำงานเป็นทีม การแบ่งปันความคิดเห็น และการร่วมมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย

5. เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ การบูรณาการช่วยให้นักเรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ เพราะเนื้อหาการเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและความสนใจของนักเรียน

การประยุกต์ใช้บริบทพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอน แนวทางในการนำบริบทของพื้นที่เข้ามาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน การประยุกต์ ใช้บริบทพื้นที่ในการจัดการเรียนการสอนสามารถทำได้โดย (ศุภกร สุขยิ่ง และคณะ, 2560)

1. การสำรวจและศึกษาสภาพท้องถิ่น โดยนำเรื่องราว ปัญหา หรือประเด็นในชุมชนมาเป็นฐานในการเรียนรู้ เช่น การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การวิเคราะห์เศรษฐกิจชุมชน หรือการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมในพื้นที่

2. การใช้ทรัพยากรท้องถิ่น เช่น แหล่งธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นสื่อการเรียนรู้ เพื่อสร้างความเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียนกับชีวิตประจำวัน

3. การมีส่วนร่วมของชุมชน โดยเชิญบุคคลในชุมชน เช่น ผู้สูงอายุ ผู้ประกอบการ หรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น มาถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้นักเรียน

4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาคสนาม โดยน่านักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ เช่น เยี่ยมชมแหล่งผลิตสินค้า การสำรวจธรรมชาติ หรือการสัมภาษณ์บุคคลในชุมชน

หลักการของวงจรคุณภาพ (PDCA) เดมมิง (Deming) (สุขสันต์ สุขสงคราม, 2564) กล่าวว่า การจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นกระบวนการที่ดำเนินการ ต่อเนื่องเพื่อให้เกิดผลผลิตและบริการที่มีคุณภาพขึ้น โดยหลักการที่เรียกว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) หรือวงจรเดมมิง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไข ดังนั้น Plan คือ กำหนดสาเหตุของปัญหา จากนั้นวางแผนเพื่อการเปลี่ยนแปลงหรือทดสอบ Do คือ การปฏิบัติตามแผนหรือทดลองปฏิบัติเป็นการนำร่องในส่วนย่อย Check คือ ตรวจสอบเพื่อทราบว่าการบรรลุผลตามแผนหรือหากมีสิ่งใดที่ทำผิดพลาด Act คือ ยอมรับการเปลี่ยนแปลง หากบรรลุผลเป็นที่น่าพอใจหรือหากผลการปฏิบัติไม่เป็นไปตามแผน ให้ทำซ้ำวงจรโดยใช้การเรียนรู้จากการกระทำในวงจรที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว แม้ว่าจะวงจรคุณภาพจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องแต่สามารถเริ่มต้นจากขั้นตอนใดก็ได้ขึ้นอยู่กับ ปัญหาและขั้นตอนการทำงานหรือจะเริ่มจากการตรวจสอบสภาพความ

ต้องการเปรียบเทียบกับสภาพที่เป็นจริง จะทำให้ได้ข้อสรุปว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และมีนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้กล่าวเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ (PDCA)

สรุป คือ การสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และบูรณาการความรู้จากหลายสาขาวิชา นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงได้ นอกจากนี้ ครูโรงเรียน และชุมชนต้องมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เทคนิคการสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่สำหรับวิชาภาษาไทย

การสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่เป็นแนวทางที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้และพัฒนาทักษะภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนกับวัฒนธรรมและชีวิตประจำวันของนักเรียนเอง ในบทความนี้จะขยายความเกี่ยวกับการใช้วรรณกรรมท้องถิ่นในการพัฒนาทักษะการอ่าน การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอนการเขียน การใช้สื่อและเทคโนโลยีท้องถิ่นในการพัฒนาทักษะการฟังและการพูด และการบูรณาการภาษาไทยกับวิชาอื่น ๆ ผ่านโครงการที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น

การใช้วรรณกรรมท้องถิ่นในการพัฒนาทักษะการอ่าน เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงนักเรียนกับวัฒนธรรมและประเพณีของพื้นที่ ตัวอย่างวรรณกรรมท้องถิ่นที่เหมาะสมกับระดับประถมศึกษา ได้แก่ ตำนานพระนางจามเทวี นิทานพื้นบ้านเช่นกระต่ายกับเต่า และเรื่องเล่าทางประวัติศาสตร์จากวิถีชีวิตชาวบ้าน กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการอ่านผ่านวรรณกรรมท้องถิ่นสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดกิจกรรมอ่านหนังสือร่วมกันในห้องเรียน การให้เด็กๆ สรุปเนื้อเรื่องและวิเคราะห์ตัวละคร และการแสดงละครจากเนื้อเรื่องในวรรณกรรมท้องถิ่น (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาว์ ยินดีสุข, 2560)

การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสอนการเขียน เป็นวิธีที่ช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการเขียนอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถนำมาบูรณาการกับการสอนการเขียน ได้แก่ การเขียนสูตรอาหารท้องถิ่น เช่น ขนมครก การเขียนวิธีการทำนาเกลือ หรือการประมงพื้นบ้าน รวมถึงการเขียนบันทึกประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมท้องถิ่น กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการเขียนผ่านภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดกิจกรรมเขียนเรียงความเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การให้เด็ก ๆ สัมภาษณ์ชาวบ้านและเขียนรายงาน และการให้เด็ก ๆ เขียนบทความสั้นเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น

กลยุทธ์การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเนื้อหาหลักสูตรคือการเชื่อมโยงการเขียนกับวิชาสังคมศึกษา โดยให้เด็กๆ เขียนเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นตัวอย่างในบทเรียนการเขียนประเภทต่าง ๆ และการสร้างกิจกรรมการเขียนที่สอดคล้องกับชีวิตประจำวันของเด็ก ๆ ในชุมชน (จิรกิตต์ เนาวพงศ์รัตน์, 2562)

การใช้สื่อและเทคโนโลยีท้องถิ่นในการพัฒนาทักษะการฟังและการพูด การนำสื่อและเทคโนโลยีท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดเป็นแนวทางที่ทันสมัยและน่าสนใจ โดยสื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาทักษะนี้ ได้แก่ การใช้วิทยุชุมชนเพื่อรับฟังข่าวสารและรายการต่าง ๆ การใช้คลิปปิดีโอที่บ้านทักเสียงและภาพจากกิจกรรมในชุมชนผ่านโทรศัพท์มือถือ รวมถึงการใช้แอปพลิเคชันสื่อสารที่นำเสนอเนื้อหาท้องถิ่น (ศุภกร สุขยิ่ง และคณะ, 2560) กิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการฟังและการพูดผ่านสื่อท้องถิ่นสามารถจัดได้หลายรูปแบบ เช่น การจัดกิจกรรมฟังเรื่องเล่าจากวิทยุชุมชนและให้เด็ก ๆ สรุปเนื้อหา การให้เด็ก ๆ สร้างวิดีโอหรือบันทึกเสียงเกี่ยวกับประสบการณ์ท้องถิ่นของตนเอง และการจัดกิจกรรมการพูดสาธารณะเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น กลยุทธ์การบูรณาการสื่อท้องถิ่นกับเนื้อหาหลักสูตรคือการใช้สื่อท้องถิ่นเป็นสื่อกลางในการสอนการฟังและการพูด เช่น การฟังและตอบคำถามจากรายการวิทยุชุมชน การสร้างกิจกรรมการพูดที่เชื่อมโยงกับประสบการณ์และชีวิตประจำวันของเด็ก ๆ และการใช้สื่อท้องถิ่นในการฝึกฝนการฟังและการพูดภาษาไทยให้เด็ก ๆ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข, 2560)

การบูรณาการภาษาไทยกับวิชาอื่น ๆ ผ่านโครงการที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น เป็นวิธีที่ช่วยให้การเรียนรู้มีความหลากหลายและน่าสนใจ ตัวอย่างโครงการที่บูรณาการภาษาไทยกับวิชาอื่น ๆ ผ่านบริบทพื้นที่ ได้แก่ โครงการวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการรักษาสีงแวดล้อมในชุมชน โครงการประวัติศาสตร์เกี่ยวกับประวัติของชุมชน และโครงการศิลปะและวัฒนธรรมเกี่ยวกับประเพณีท้องถิ่น (ตรีคม พรหมบุญ, 2561) กระบวนการจัดทำและดำเนินการโครงการประกอบด้วยการเลือกหัวข้อโครงการที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ การวางแผนและกำหนดเป้าหมายของโครงการ การรวบรวมข้อมูลและการดำเนินการโครงการ และการนำเสนอผลงานและการสรุปผล การประเมินผลผลลัพธ์ของโครงการสามารถทำได้โดยการประเมินผลกระบวนการทำงานและการเรียนรู้ของเด็ก ๆ การประเมินความสามารถในการบูรณาการความรู้จากวิชาต่าง ๆ และการประเมินผลกระทบของโครงการต่อชุมชนและการเรียนรู้ของเด็ก ๆ (ดุสิต เครื่องงาม และคณะ, 2562)

สรุป คือ การสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่เป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักเรียนปฐมศึกษา โดยเชื่อมโยงกับวรรณกรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น สื่อและเทคโนโลยีท้องถิ่น รวมถึงการบูรณาการกับวิชาอื่น ๆ ผ่านโครงการที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น การสอนในลักษณะนี้ไม่เพียงแต่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาวิชาอย่างมีความหมาย แต่ยังช่วยสร้างความภาคภูมิใจและความรักในวัฒนธรรมและประเพณีของตนเองอีกด้วย

ผลกระทบและประโยชน์ของการสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่

การสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่เป็นแนวทางการเรียนการสอนที่เน้นการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชากับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างทักษะและความรู้ที่เป็นประโยชน์และมีความหมายต่อชีวิตประจำวันของนักเรียน ในบทความนี้จะขยายความถึงผลกระทบและประโยชน์ที่เกิดจากการสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่ในสี่ประเด็นหลัก ได้แก่ การพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักเรียน การสร้างแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนรู้ การอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

1. การพัฒนาทักษะภาษาไทยของนักเรียน การสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่ช่วยเสริมสร้างทักษะภาษาไทยของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากนักเรียนได้มีโอกาสใช้ภาษาไทยในการศึกษาและค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับบริบทของตนเอง เช่น การอ่านหนังสือหรือบทความที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่น การเขียนรายงานหรือบันทึกเกี่ยวกับกิจกรรมที่ได้ทำ และการสื่อสารกับบุคคลในท้องถิ่น การใช้ภาษาไทยในการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับบริบทพื้นที่ช่วยให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการอ่าน การเขียน การฟัง และการพูดอย่างเป็นธรรมชาติ นักเรียนจะมีความมั่นใจในการใช้ภาษาไทยและสามารถใช้ภาษาในการสื่อสารและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, 2561) นอกจากนี้ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริงยังช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางภาษาไทยกับชีวิตประจำวันได้ดียิ่งขึ้น

2. การสร้างแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนรู้ การสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่ช่วยสร้างแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนรู้ของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนได้เรียนรู้เนื้อหาที่มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของตนเอง หัวข้อการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณีท้องถิ่นมีความน่าสนใจและเป็นที่น่าสนใจของนักเรียน การที่นักเรียนได้มีโอกาสลงพื้นที่สำรวจและทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบริบทพื้นที่ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าจดจำ (ตรีคม พรหมมาบุญ, 2561) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ

จริงทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีความรู้สึกว่าเนื้อหาที่เรียนมีความหมายและมีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน

3. การอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น การสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่เป็นวิธีการที่ช่วยอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เนื่องจากนักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาของชุมชนตนเอง การเรียนรู้จากบุคคลในท้องถิ่นที่มีความรู้และประสบการณ์ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของตนเองการที่นักเรียนได้เรียนรู้และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นช่วยเสริมสร้างความรู้สึผูกพันกับชุมชนและเสริมสร้างความรักผิตชอบในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น การมีความรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเองยังช่วยให้นักเรียนสามารถสืบทอดและถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นไปยังรุ่นถัดไปได้เป็นอย่างดี

4. การสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่ช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เนื่องจากการเรียนรู้ที่เน้นบริบทพื้นที่มักจะเกี่ยวข้องกับการร่วมมือกับบุคคลและองค์กรในชุมชน เช่น การเชิญชาวบ้านมาสาธิตวิธีการทำงาน การลงพื้นที่สำรวจแปลงนาข้าวหรือฟาร์มเลี้ยงสัตว์ และการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการเรียนการสอนช่วยเสริมสร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างโรงเรียนและชุมชน การที่นักเรียนได้เรียนรู้จากบุคคลในท้องถิ่นยังช่วยเสริมสร้างความเคารพและความยอมรับในความรู้และประสบการณ์ของชุมชน การสร้างความเชื่อมโยงนี้ยังเป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ยั่งยืนและเสริมสร้างการพัฒนาการศึกษาในระดับท้องถิ่น

การสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่เป็นวิธีการที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน เสริมสร้างความรู้และทักษะที่มีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวัน รวมถึงการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การพัฒนาและส่งเสริมการสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่จะช่วยให้การศึกษาในระดับท้องถิ่นมีความเข้มแข็งและยั่งยืนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนาในอนาคต

การพัฒนาเทคนิคการสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่ในโรงเรียนประถมศึกษาไม่เพียงช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน แต่ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่ ข้อเสนอแนะและแนวทางการพัฒนา

ในอนาคตจะครอบคลุม 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การพัฒนาครู และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่บูรณาการกับหลักสูตรแกนกลาง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่บูรณาการกับหลักสูตรแกนกลางเป็นสิ่งสำคัญในการทำให้การเรียนรู้มีความหมายและเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน โดยสามารถบูรณาการกับหลักสูตรแกนกลางได้อย่างสมดุล

2. การพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่มีประสิทธิภาพ ครูควรมีความรู้และทักษะที่จำเป็นในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ (ผดุงชัย ภูพัฒน์, 2561)

3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้การสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน เครือข่ายความร่วมมือนี้จะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและการสนับสนุนจากชุมชน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

บทสรุป

การสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่เป็นแนวทางการเรียนการสอนที่เน้นการเชื่อมโยงเนื้อหาวิชากับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นของนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดแรงจูงใจและความสนใจในการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสอนรูปแบบนี้ยังช่วยอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กระบวนการ TR-STAND เป็นแนวทางการบูรณาการเรียนรู้อตามบริบทพื้นที่ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนการกำหนดหัวข้อ (Theme) หาข้อค้นพบ (Research) ค้นหาความต้องการ (Select) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ (Task) จัดกิจกรรม (Activity) บันทึกผลกิจกรรม (Note) และการอภิปรายและทวนซ้ำ (Discussion) ซึ่งช่วยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ และสร้างความเชื่อมโยงกับชีวิตจริง แนวทางการพัฒนาในอนาคตควรเน้นการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่บูรณาการกับหลักสูตรแกนกลาง การพัฒนาครูให้มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้การเรียนรู้มีความหมายและยั่งยืน ข้อเสนอแนะที่สำคัญได้แก่การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยการวิจัยและสำรวจข้อมูลท้องถิ่น การพัฒนาครูให้มีความสามารถในการออกแบบกิจกรรมและการ

ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม การสร้างเครือข่ายความร่วมมือเพื่อสนับสนุนทรัพยากรและความรู้ การประเมินและปรับปรุงหลักสูตรตามผลการประเมิน และการส่งเสริมการใช้สื่อท้องถิ่นในการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของนักเรียนเพื่อตอบสนองความสนใจและสร้างความเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่

กระบวนการ TR-stand ในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามบริบทพื้นที่ การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพไม่เพียงแต่ต้องพิจารณาถึงเนื้อหาที่นักเรียนต้องเรียนรู้ แต่ ยังต้องคำนึงถึงวิธีการและกระบวนการที่ช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับชีวิตประจำวันได้ กระบวนการ TR-stand เป็นแนวทางที่เน้นการบูรณาการการเรียนรู้ตามบริบทพื้นที่ ในบทความนี้จะขยายความแต่ละประเด็นในกระบวนการ TR-stand โดยผู้เขียนบทความวิชาการได้สังเคราะห์ ข้อมูลจากแนวคิดการสอนบูรณาการตามบริบทพื้นที่ (Contextual Integration) และวงจรคุณภาพ (PDCA) (อภริตี ไชยกาล, 2561; สุขสันต์ สุขสงคราม, 2564) โดยมีรายละเอียดตามแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 การพัฒนาสมรรถนะครูภาษาไทยในยุคการศึกษาดิจิทัล ที่มา ผู้เขียนบทความวิชาการ

1. T - Theme (กำหนดหัวข้อ) การกำหนดหัวข้อการเรียนรู้เป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญในการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามบริบทพื้นที่ หัวข้อที่เลือกควรสอดคล้องกับบริบทของนักเรียน เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้น ครูควรสอบถาม

และรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เพื่อให้หัวข้อที่เลือกมีความหมายและน่าสนใจสำหรับนักเรียน (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562) เพราะจะช่วยให้นักเรียนมีทิศทางในการเรียนรู้ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้

2. R - Research (หาข้อค้นพบ) ขั้นตอนการวิจัยเป็นกระบวนการที่นักเรียนจะได้เรียนรู้การค้นคว้าหาข้อมูลเกี่ยวกับหัวข้อที่เลือก โดยใช้แหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เช่น หนังสือ บทความ เว็บไซต์ และสื่อท้องถิ่น การค้นคว้านี้ช่วยให้นักเรียนสามารถสังเคราะห์ความรู้และทำความเข้าใจหัวข้อได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ครูมีบทบาทสำคัญในการแนะนำแหล่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมกับวัยของนักเรียน การแนะนำนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถเลือกใช้ข้อมูลที่มีคุณภาพและถูกต้อง (มนรัตน์ แก้วเกิด, 2562) แต่ยังช่วยให้นักเรียนสามารถทบทวนและนำข้อมูลไปใช้ในการเรียนรู้ในขั้นตอนต่อไป

3. S - Select (ค้นหาความต้องการ) หลังจากที่นักเรียนได้ทำการค้นคว้าหาข้อมูลแล้ว ขั้นตอนถัดไปคือการคัดเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ นักเรียนควรพิจารณาความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล รวมถึงความสัมพันธ์กับหัวข้อที่เลือก การจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามประเภทหรือเนื้อหาเป็นวิธีการที่ช่วยให้นักเรียนสามารถจัดการข้อมูลได้ง่ายขึ้น เช่น การจัดหมวดหมู่ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการทำอาหารพื้นบ้าน การจัดหมวดหมู่ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น เป็นต้น (ผดุงชัย ภูพัฒน์, 2561) การจัดหมวดหมู่นี้ช่วยให้นักเรียนสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. T - Task (ออกแบบกิจกรรม) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการนำความรู้ที่นักเรียนได้ค้นคว้าและคัดเลือกมาใช้ในการเรียนรู้จริง กิจกรรมการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายและเน้นการบูรณาการความรู้จากวิชาอื่น ๆ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และสังคมศึกษา (กรรณา ลิ้มประเสริฐ, 2564) การบูรณาการนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้จากหลายๆ ด้านและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม คิดวิเคราะห์ ทำงานเป็นกลุ่ม และใช้ภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

5. A - Activity (จัดกิจกรรม) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่ยกแบบไว้เป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะได้มีโอกาสเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ครูทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะ กระตุ้นความคิด สนับสนุน และประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน การชี้แนะนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาและกระบวนการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น นักเรียนควรมีโอกาสได้เรียนรู้ ผึกฝน และแสดงออกอย่างอิสระ

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) ช่วยสร้างความมั่นใจและความภูมิใจในตัวเอง

6. N - Note (บันทึกผลกิจกรรม) การจดบันทึกเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการเก็บข้อมูลและประสบการณ์ที่นักเรียนได้รับจากกิจกรรม นักเรียนควรจดบันทึกประเด็นสำคัญ ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากกิจกรรม การจดบันทึกนี้ช่วยให้นักเรียนสามารถทบทวนและนำข้อมูลไปใช้ในการเรียนรู้ในอนาคต การบันทึกความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และการสะท้อนความคิด เป็นวิธีที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการสรุปผลของนักเรียน (ศุภกร สุขยิ่ง และคณะ, 2560) การเก็บบันทึกไว้อย่างเป็นระบบช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการเรียนรู้ในอนาคต

7. D - Discussion (อภิปรายและทวนซ้ำ) การอภิปรายเป็นขั้นตอนที่นักเรียนจะได้มีโอกาสนำเสนอผลงาน ความรู้ และประสบการณ์ที่ได้จากกิจกรรม การนำเสนอผลงานนี้ไม่เพียงช่วยให้นักเรียนสามารถสรุปและถ่ายทอดความรู้ที่ได้ แต่ยังเป็นโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการพูดและการนำเสนอ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มุมมอง และประสบการณ์ระหว่างกันส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากเพื่อนร่วมชั้น และพัฒนาทักษะด้านการสื่อสาร (กรรณา ลิ้มประเสริฐ, 2564) การสรุปนี้จึงเป็นวิธีการที่ช่วยให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการ TR-STAND เป็นแนวทางที่ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงและเข้าใจลึกซึ้งในบริบทของตนเอง การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามบริบทพื้นที่ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของนักเรียน แต่ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและการสร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่

เอกสารอ้างอิง

กรรณา ลิ้มประเสริฐ. (2564). การจัดการเรียนรู้รูปแบบสตีมศึกษาเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก. *วารสารศึกษาศาสตร์ มจร*, 9(2), 168-182.

จิรกิตต์ เนาวพงศ์รัตน์. (2562). *ผลการจัดการเรียนรู้พลศึกษาตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสุขศึกษาและพลศึกษา). คณะครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชนิกานต์ โพธิ์นอก. (2560). *บทบาทครูยุคใหม่สำหรับศตวรรษที่ 21*. เข้าถึงได้จาก <https://www.tkpark.or.th>

ดุสิต เครื่องงาม และคณะ. (2562). *การเป็นครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21*. (อัดสำเนา)

- ตรีคม พรหมมาบุญ. (2561). การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะศรัทธาใหม่สำหรับนักศึกษาครุศาสตร์
บัณฑิต ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. *Journal of Educational
Measurement Mahasarakham University*, 24(1), 138-151.
- ผดุงชัย ภูพัฒน์. (2561). การพัฒนาตัวชี้วัดประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : พรินทวนกราฟฟิค จำกัด.
- พระมหาประยุทธ์ ปยุตโต (ยาวิชัย). (2564). การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในชั้นเรียน.
Journal of Roi Kaensarn Academi, 6(12), 329-341.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข. (2560). *ทักษะ 7 C ของครู 4.0*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มนรัตน์ แก้วเกิด. (2562). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษาตามแนวคิดความเป็น
พลเมืองดิจิทัล. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา). คณะ
ครุศาสตร์ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง. (2561). *คู่มือพลเมืองดิจิทัล*. เข้าถึงได้จาก [https://thaidigizen.com/wp-
content/uploads/2018/06/DigitalCitizenship-Book-ok.pdf](https://thaidigizen.com/wp-content/uploads/2018/06/DigitalCitizenship-Book-ok.pdf)
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล. (2562). *การจัดการเรียนรู้ในยุค Disruptive Innovation*.
กรุงเทพฯ : ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- ศุภกร สุขยิ่ง และคณะ. (2560). การจัดการเรียนรู้แบบใช้บริบทเป็นฐานร่วมกับการใช้ข่าวเป็นสื่อ เรื่อง
สภาพสมดุลเพื่อพัฒนาการรู้เรื่องวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4.
วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์, 18(2), 31-44.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แนวทางการพัฒนาทักษะแรงงานไทยในศตวรรษที่ 21*.
กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แนวทางการจัดการเรียนรู้สู่ความยั่งยืน*.
สืบค้นจาก <https://www.obec.go.th/>
- สุขสันต์ สุขสงคราม. (2564). แนวคิดการบริหารแบบวงจรคุณภาพ (PDCA) กับการบริหารแบบ
พระพุทธศาสนา. *วารสารธรรมวัตร*, 2(1), 39-49.
- อภิรดี ไชยกาล. (2561). การสอนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองสำหรับเด็กชาติพันธุ์เขมรถิ่นไทย.
Journal of Mekong Societies, 14(1), 109-132.